

Kungsfiskaren *Alcedo atthis* (LINNÉ 1758) i Västmanland

Text: Thomas Pettersson

Sprida över i stort sett hela världen, förekommer 92 olika arter av kungsfiskare (del Hoyo m.fl. 2001). Men av dessa är det endast en art som är påträffad i Sverige, nämligen den vi rätt och slätt kallar kungsfiskare *Alcedo atthis*. Vår kungsfiskare anses dessutom tillhöra rasen (=underarten) *Alcedo atthis ispada*. Trots sin blygsamma storlek hör kungsfiskarna systematiskt inte till tättingarna utan bildar en egen familj, *Alcedinidae*, i ordningen, med det något underliga namnet, "Blåkraktade fåglar" *Coraciiformes*. Detta betyder också släktskapet med andra färggranna fågelarter som t.ex. blåkråka och biätare. Sin vetenskapliga beskrivning fick vår kungsfiskare, såväl arten som rasen, av Linné (1758).

Historik

Det första kända fyndet av kungsfiskare i Västmanland gjordes vid Ramshyttan i Kil, någon gång under år 1919, troligen på sommaren. Det finns minst sex olika referenser till detta fynd. Fyra av dem daterade fyndet till november 1919, två till sommaren 1919.

Kungsfiskare. Foto: Hans Klinga

inspektör T. Lange i ett fisknät, utlagd i Rammsjön strax intill egendomen". Man levde uppenbarligen i villfarelsen att Ramshyttan och Rammsjön skulle ligga i Närke! Sannolikt var det hos Kolthoff (1920) som fågeln monterades: "Under hösten har dessutom inkommit en Kungsfiskare (*Alcedo ispada*) fångad i något fiskredskap vid Nora i Närke". Ett par av de övriga notiserna var: "En kungsfiskare anträffades enligt Nerikes Allehandas af den 28/11 1919 för någon tid sedan i ett vid Ramshyttan för fiske utlagd nät" (Anonym 1919); "En kungsfiskare eller isfågel, en i våra orter mycket sällsynt fågel, hittades för någon tid sedan i ett vid Ramshyttan utlagt nät. [...] Genom en intresserad person blev den vackra fågeln uppstoppad och har nu införtratts med länsmusets samlingar. [...] Nora i dec. 1919" (Nilsson 1920). Fyndet refererades också av Paul Rosenius (1943-54, s. 63): "...så i slutet av november 1919 vid Ramshyttan i Närke" (Närke) *Nerikes Allehandas*. "..."; och Jägerskiöld & Kolthoff (1911-26, s. 447): "...iakttagits... i Närke vid Nora (där en fågel tillvaratogs i ett fisknät vid Ramshyttan sommaren 1919, F. o. Fl. 1919, s. 288)". Jag kan inte dra någon annan slutsats än att det är samma fynd som avses. Det är för övrigt långt ifrån den enda gången jag träffat på slarviga citat i den äldre litteraturen i Floderus (1925) publicerade följande, korthuggna uppgifter från Köping

Teckning ur boken "skog". Gunnar Brusewitz

och Kolsva: "Köpingsås utlopp: Bro vid Hedströmmen 1922". Ursprunget till uppgifterna står att finna i två brev, nu förvarade i Västerås stadsarkiv, från konservator Edvard Råberg, Köping, till lektor O. M. Floderus. Det första avsås den 11 juni 1923: "Kungsfiskare iakttagdes då o. då, längs Hedströmmen på sommaren, i Köpingsås utlopp på hösten". Uppenbarligen ville Floderus veta mer och i nästa brev, daterat den 28 juni 1923, är Råberg utförligare: "...kungsfiskaren... är iakttagen av mig cirka nov. vid snö dock öppet vatten vid Köpingsås utlopp i Mälaren, den andra kungsfiskaren är iakttagen av Gunnar Gustavsson [...] Bro i Hedströmmen vår och sommar 1922 att ej senare iakttagelser förekommit från hans sida torde på att platsen ej besökts så ofta, ingen har skjutits". Uppgifterna från Bro i Kolsva, väcker onökliga

gen misstankar om häckning, i så fall Västmanlands första. Därefter är inte ett enda fynd känt förrän 1949, då "en kungsfiskare uppges ha skjutits vid Kolbäck" (V.N.F. protokoll 1949-10-24, § 2). Under 1950-talet rapporterades arten dock nära nog årligen. Häckningar, eller förmodade häckningar, förelåg i åtminstone fyra fall: Järleån i Ervalla/Nora 1954 (Geijer 1955), möjligen också redan 1953 (Curry-Lindahl 1959-63); Kolbäckens före 1955 ("bofynd av Ulf Mattinger"; Walldén 1955); Hedströmmen före 1955 (Walldén 1955); Svartån vid Vallby i Västerås 1959 ("...har slagit bo på Svartåns strand vid Vallby. Två unga fågelkännare, västeråsprofikarna Juhani Vuorinen och Kent Johansson har gjort iakttagelser"; Anonym 1959). Från 1950-talet är i övrigt ett dussintal ströfynd kända och minst något fynd föreligger från alla år utom 1955 och 1956. Möjligen saknas fynd också 1958. Två fynd i mars år 1952 förtjänar att påpekas, se appendix 1. Annars gjordes de flesta fynden vintertid, vilket är naturligt, då kungsfiskarna då gärna koncentreras till de vatten som ännu inte frusit igen, vilket ofta är fallet i anslutning till tätorter och andra befolkade områden. Under 1960-talet uppträdde kungsfiskaren i stort sett som artiondet innan, dvs. tämligen oregelbundet. Häckning, eller tänkbar häckning, förelåg i minst fem fall: Järleån i Ervalla/Nora 1960 (Källander 1961); Järle kvarn i Nora 1961 (Lisbeth Uhr, opubl.); Kolbäckens i Hallstahammar 1962 (Avelin 1966); Semla i Västanfors 1965 (Lejdelin 1965; Per Ålind, *in litt.*); Arbogaån i Fellingsbro 1967 (Gyllin & Larsson 1968).

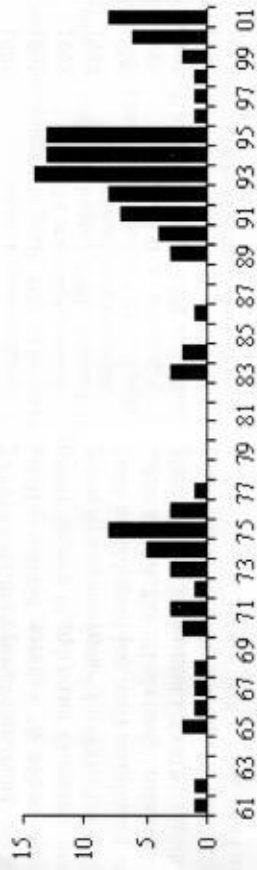
Liksom var fallet på 1950-talet sågs kungsfiskaren sällsynt under vinterhalvåret även på 1960-talet, men någon övervintring är inte känd. Dock bör nämnas en iakttagelse av en fågel vid Nora den 14 februari 1961 (Lisbeth Uhr, opubl.). Det var först under 1970-talets första hälft som antalet fynd började skjuta i höjden. Det gäller såväl häckningsfynd som fynd i övrigt. Bland annat bör nämnas att arten häckade vid Svartån vid Skultuna årligen 1970-75 (Lindell 1976b; Lars Lindell m.fl., opubl.). I fågelrapporten för 1972 (Lindell 1973) står "Ingen häckning känd", vilket alltså inte stämde riktigt. Men förutom häckningen i Skultuna föreligger endast ett fynd från 1972: "I ex. 4.11 Hedströmmen, Kolbäck" (Lindell 1973), vilket väl visar hur antalet kungsfiskare snabbt fluktuerade. De mest frekventa vattendragen var för övrigt Kolbäckens och Hedströmmen. Något som ytterligare understryker hur arten expanderade i mitten av 1970-talet, var en ansamling av hela fyra individer vid ångkraftverket i Västerås i december 1975 (Lindell 1976a).

Nuvarande förekomst

Kungsfiskaren häckar vid vattendrag med strandbrinkar. Denna miljö är sparsamt förekommande i landskapet och arten förekommer därför mycket lokalt och med avsevärda utbredningsluckor, se figur 1. Den häckar dock i landskapets samtliga naturgeografiska regio-

KUNGSFISKARE

Antal häckningar eller troliga häckningar 1961-2001

Figur 2. Antal rapporterade häckningar, inkl. troliga häckningar, av kungsfiskare i Västmanland 1961-2001.

ner. De mest frekventerade vattendragen är Kolbäckens, Hedströmmen och Arbogaån. Förekomsten, och därmed utbredningen, varierar åtskilligt mellan olika år. Under tidsrymden 1976-2001 har häckning rapporterats med i genomsnitt drygt 3 par årligen; medianvärdet är lika med 2. Rapporten om häckning föreligger från alla år utom sju: 1978-82, 1985 samt 1987-88. Populationen synes ha kulminerat i storlek i mitten av 1990-talet med 14 par 1993 respektive 13 par både 1994 och 1995, se figur 2. Med tanke på att bevakningen och rapporteringen sannolikt var avsevärt sämre under 1970-talet än under 1990-talet, är det troligt att 1975 var till och med ett bättre år än 1993, i så fall det hittills bästa i modern tid (Juhani Vuorinen, *in litt.*).

Kungsfiskaren är mycket känslig för kalla vintar, vilket är den viktigaste förklaringen till de kraftiga populationssvängningarna. Exempelvis satte den sena och kalla våren 1996 sina tydliga spår i kungsfiskarpopulationens storlek. År 1988 rapporterades endast en iakttagelse överhuvudtaget, men den milda vintern 1988/89 medförde att arten 1989 kunde återetablera sig som häckande i landskapet. Arten är för sin häckning hårt knuten till långsamt

rinnande vattendrag med strandbrinkar, men ibland observeras den i mer atypiska miljöer, även under häckningstid. Exempelvis sågs den vid Ridån i Västerås-Barkarö den 24 juli 1977 (Eriksson m.fl. 1978), vid Hørendesjön i Karbenning/Västerfärnebo den 5 maj 1979 (Larsson m.fl. 1980) samt vid Södra Hörken i Ljusnarsberg den 29 juni 1990 (Adenäs m.fl. 1991). Beståndet i västmanlandsdelen av Västmanlands län beräknades i mitten av 1980-talet till ca. 5 par (Skoglund 1985). Sett över hela perioden 1976-2000 synes detta tal vara ett relevant genomsnittsvärde för hela landskapet. Kungsfiskaren hinner ofta med två till tre kullar, i sällsynta fall fyra, även i Sverige. Från Småland och Östergötland kämmer man till en handfull fjärdekullar, varav några lyckade. De sista ungarna har då lämnat boet så sent som ca 25-27 september (Juhani Vuorinen & Magnus Kasselstrand, opubl.). Från Västmanland är ingen fjärdekull känd, men från Svartån i Skultuna beskriver Folkesson (1995) en observation den 4 september 1993 av en tredje flygg kull. Ett område vid Järleån i Nora har följts upp noggrant under perioden 1990-2002, se tabell 1.

PREABE

Box 877

Tel 021 - 15 49 50

721 23 Västerås

Fax 021 - 18 52 88

Boungar som ringmärks i Västmanland har resulterat i återfynd i bl.a. Norge, Danmark respektive Nederländerna. En hanne som häckade vid Åtorp, Hammarbyån, i Nora 1995, återfanns död vid Rantrum, Schleswig-Holstein, i norra Tyskland den 25 februari 1996 (Stolt m.fl. 1998). I Naturhistoriska riksmuseets samlingar finns sex kungsfiskare från Västmanland, daterade 1974 (2; Kolsva resp. Arboga), 1976 (2; Ljusnarsberg resp. Västerås), 1982 (Arboga) resp. 1985 (Arboga). (Görran Frisk, *in litt.*).

Tack!

Jag vill rikta ett varmt tack till Juhani Vuorinen, dels för värdefulla kommentarer på manuskrift, dels för att jag har fått ta del av publicerade uppgifter!

Litteratur

Adenäs, P., Forslund, J., Hansson, L.-G., Hareland, Y., Larsson, B., Persson, B. & Rahm, B. 1991. Fågelrapport, Dalarna 1990. *Fåglar i Dalarna* 24: 56-86.

Anonym. 1919. En kungsfiskare. *Fauna och flora* 14: 288.

Anonym. 1959. Kungsfiskaren fint fågelfynd vid Vallby. *Jaktvägvisaren* 16 [2]: 25.

Anonym. 1964. Sällsynt-63. *Arvskrift 1963*: 6-7. Rammås naturklubb.

Anonym. 1967. Sällsynta gäster i våra trakter. *Arvskrift 1966*: 6. Rammås naturklubb.

Avelin, H. 1966. Fågelobservationer från Västmanland 1962-1965. *Vår Fågelvärld* 25: 62-63.

Avelin, H. 1968. Fågelrapport från Västmanland 1966 jämte vissa kompletterande uppgifter från tidigare år. *Vår Fågelvärld* 27: 76-80.

Avelin, H. 1970. Västmanland 1968. *Vår Fågelvärld* 29: 121-123.

Avelin, H., Eriksson, L. & Hellkvist, H.-O. 1962. Fågelobservationer från Västmanland 1957-1961. *Vår Fågelvärld* 21: 315-318.

Curry-Lindahl, K. (Red.). 1959-63. *Våra fåglar i Norden*. 2:a uppl. Stockholm.

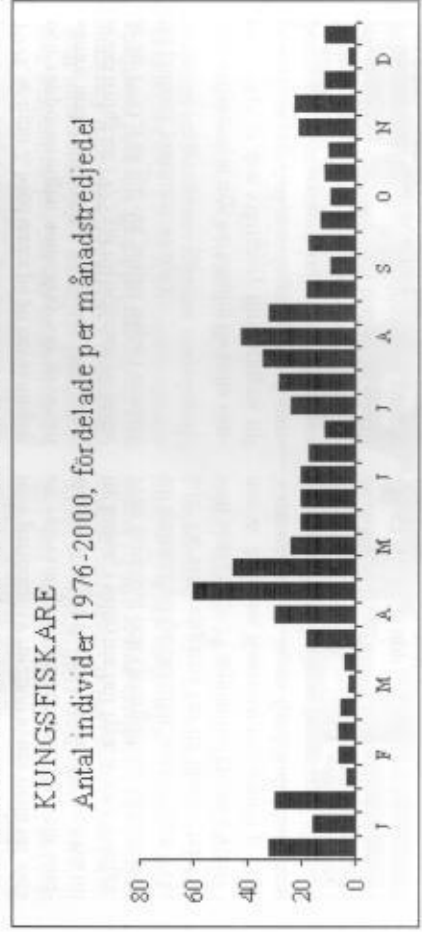
del Hoye, J., Elliott, A. & Sargatal, J. (Red.). 2001. *Handbook of the Birds of the World*. Vol. 6. Mousebirds to Hornbills. Lynx Edicions. Barcelona.

År	Antal par	Antal kullar	Antal flygga ungar
1990	1	2	-
1991	1	2	12
1992	4	8	37
1993	5	10	40
1994	1	2	10
1995	3	3	18
1996	0	-	-
1997	1	2	13
1998	1	1	7
1999	1	1	7
2000	1	-	-
2001	3	2	14
2002	0	-	-

Tabell 1. Antal häckningar och häckningsresultat vid Järleån i Nora 1990-2002 (Juhani Vuorinen, opubl.).

Kungsfiskaren kan ses praktiskt taget året om, men de flesta individer flyttar bort under hösten. I figur 3 syns frekvenstoppar både i augusti och i november. Den första rör sannolikt ungfåglar under spridning. Toppen i november kan naturligtvis återspegla en sträcktopp, men kan samtidigt också vara ett uttryck för att kungsfiskarna vid den tiden koncentreras till allt färre isfria vatten. Fågellarna upptäcks därmed lättare. Antalet fynd i december och januari är förhållandevis många, särskilt i jämförelse med februari och mars, som är de månader på året då minst antal kungsfiskare ses i landskapet. Genomförda övervintringar är således få och under perioden 1976-2001 är sju stycken rapporterade, se appendix 2.

Figur 3. Antal iakttagna kungsfiskare i Västmanland 1976-2000, fördelade per månadsredje-del.

- Larsson, S., Malmstigen, J.-E., Källebrink, K.-G., Askund, L. & Hellkvist, H.-O. 1980. Fågelrapport för Västmanland 1979. *Fåglar i Västmanland* 11: 69-85.
- Lejdelin, P. L. 1965. Från Fagersta-markerna. *Fågelbiologi* 18 [4]: 31.
- Lindell, L. 1973. Västmanland. *Vår Fågelvärld* 32: 226-228.
- Lindell, L. 1976a. Fågelrapporter. *Meddelanden från Västmanlands Ornitologiska Förening* 7 [1]: 21-22.
- Lindell, L. 1976b. Fågelrapport för Västmanland 1975. *Meddelanden från Västmanlands Ornitologiska Förening* 7 [2]: 1-7.
- Linné, C. von. 1758. *Systema naturae*. 10:e uppl. Stockholm.
- Ljungqvist, J. E. 1921. Kungsfiskaren i norra Nerike. *Fauna och flora* 16: 96.
- Malmstigen, J.-E. 1986. *Sällsynna fåglar i Lindbergs kommun t.o.m. 1985*. Meddelande nr. 3. Frövi fågelklubb.
- Nilsson, J. 1920. En kungsfiskare. *Från jaktmarker och fiskervatten* 8: 29.
- Pettersson, Th., Andersson, M., Källebrink, K.-G., Lennarsson, T., Malmstigen, J.-E. & Thuvander, R. 1993. Fågelrapport för Västmanland 1992. *Fåglar i Västmanland* 24: 80-124.
- Pettersson, Th., Andersson, M., Källebrink, K.-G., Malmstigen, J.-E. & Thuvander, R. 1994. Fågelrapport för Västmanland 1993. *Fåglar i Västmanland* 25: 61-100.
- Pettersson, Th., Andersson, M., Källebrink, K.-G., Larsson, B., Malmstigen, J.-E. & Thuvander, R. 1995. Fågelrapport för Västmanland 1994. *Fåglar i Västmanland* 26: 102-139.
- Pettersson, Th., Andersson, M., Källebrink, K.-G., Larsson, B., Malmstigen, J.-E. & Thuvander, R. 1996. Fågelrapport för Västmanland 1995. *Fåglar i Västmanland* 27: 103-149.
- Pettersson, Th., Andersson, M., Carlsson, T., Källebrink, K.-G., Larsson, B. & Thuvander, R. 1997. Fågelrapport för Västmanland 1996. *Fåglar i Västmanland* 28: 118-164.
- Rosenius, P. 1943-54. *Sveriges fåglar och fågelbon*. Band VI. Lund.
- Sjöstedt, E. 1958. Väringsens sjö och omnejd. I: Wallén, B. & Curry-Lindahl, K. (Red.). *Västmanlands natur*. Stockholm.
- Skoglund, Thomas. 1985. *Fiskätande fåglarters förekomst i Västmanlands län*. Länsstyrelsen i Västmanlands län 1985: 5.
- Stolt, B.-O., Ekström, L., Fransson, Th., Malmgren, B., Staav, R., Sällström, B. & Sällström, U. B. 1994. *Report on Swedish Bird Ringing for 1992*. Stockholm.
- Stolt, B.-O., Ekström, L., Fransson, Th., Staav, R., Sällström, B. & Sällström, U. B. 1995. *Report on Swedish Bird Ringing for 1993*. Stockholm.
- Stolt, B.-O., Ekström, L., Fransson, Th., Kroon, C., Staav, R., Sällström, B. & Sällström, U. B. 1996. *Report on Swedish Bird Ringing for 1994*. Stockholm.
- Stolt, B.-O., Ekström, L., Fransson, Th., Kroon, C., Staav, R., Sällström, B. & Sällström, U. B. 1997. *Report on Swedish Bird Ringing for 1995*. Stockholm.
- Stolt, B.-O., Ekström, L., Fransson, Th., Kroon, C., Staav, R., Sällström, B. & Sällström, U. B. 1998. *Report on Swedish Bird Ringing for 1996*. Stockholm.
- Wahlstedt, J. 1955. Vinterfåglar i Mälardalen 1950-55. *Fauna och flora* 50: 66-73.
- Wallén, B. 1955. *Västerströktens väst- och djurliv*. Västerås.
- Wederus, H. 1958. Fågelminrar från bruksbygden kring Hallstahammar och Surahammar. I: Wallén, B. & Curry-Lindahl, K. (Red.). *Västmanlands natur*. Stockholm.
- Thomas Pettersson, Härnevigatan 3A, SE-723 41 Västerås
- Appendix 1. Förteckning över kända fynd av kungsfiskare i Västmanland 1950-69.
- 1951 "1951 vistades den vid Kvarnfallet [Västerås] (E. Björcklund: S. O. Sandell)" (Wallén 1955).
- 1952 1 ex. Oppboga i Fellingsbro 2.3 (Malmstigen 1986).
- 1952 "Kungsfiskaren uppenbarade sig vid Norbergssjö i Ångelsberg [Västervåla] den 12 mars 1952 (Sven Carlsson)" (Girell 1958).
- 1953 1 ex. Ramsbergs bruk i Ramsberg 6.4 (Malmstigen 1986).
- 1954 1 ex. Storå i Lindes vären (Malmstigen 1986).
- 1954 "Har sannolikt även 1954 häckat vid Järleån [Ervalla/Nora] (O. Liljedahl)" (Gejler 1955). Möjligen kan häckning ha ägt rum även 1953: "...Järleån 1953 (Gejler 1954, 1955)..." (Curry-Lindahl 1959: 63).
- 1954 "1 ex. uppehåll sig vid Svartån i några dagar före jul inne i Västerås centrum och kunde beskådas av en mångfald ornitologer. Fågeln häckar ej i trakten"

- (Wahlstedt 1955). "Sista tillfället var dagarna före jul 1953 (skall sannolikt vara 1954), då Johan Cullberg kunde anordna visning från Biskopsgården" (Bertil Wallén 1955).
- 1955 "...har häckat vid Kolbäckån (boförd av Ulf Malmgren)..." (Wallén 1955).
- 1955 "...har häckat... och troligen vid Hedströmmen, där den iakttagits flera år (E. Berggren)" (Wallén 1955).
- 1957 "I Svartån vid Forsby, Skutuna, sågs ett ex. den 17.2.1957 (Lars Eriksson)" (Avelin m.fl. 1962).
- 1958 "En exotiskt färgad fågel är kungsfiskaren, som ibland kan ses efter år [Arbogåån i Näsby]" (Sjöstedt 1958). Avser möjligen en iakttagelse redan 1945: "...Arbogåån 1945 (Sjöstedt 1947)..." (Curry-Lindahl 1959-63).
- 1958 "Kungsfiskaren skall ha visat sig för några år sedan vid Sörkvarn [Hallstahammar], men häckning har inte säkert kunnat konstateras" (Wederus 1958).
- 1959 "...kungsfiskaren, den sällsynna och fridlysta fågeln, har slagit bo på Svartåns strand vid Fallby [Västerås]. Två unga fågelkännare, västeråspojkarna Juha Hongoisto och Kent Johansson har gjort iakttagelsen... försvann helt från våra trakter under 1940-talets kalla vintrar. Strörapporter de senaste åren har fytt på att den sökt sig tillbaka. De båda västeråspojkarna tror sig ha observerat den på samma plats redan i höstas..." (Anonym 1959).
- 1959 "Underrättade Martin Johansson om han nyligen iakttagit kungsfiskaren vid Forsby [Skultuna]" (V.N.F. 1959-12-02, § 1).
- 1959 "Den 26.12.1959 observerades ett ex. vid Västerås kraftverk (Parus Frustrasson)" (Avelin m.fl. 1962).
- 1950-tal? "En annan gång lät den Hans Avelin och förf. falla i ornitologisk hänryckning, när den vid ett besök på Aggerön [Kärro] först med sitt zitzande låte kom nära pulsar att banka och sedan ett par ögonblick - som en blå bixt - gled över näbbarna" (Wallén 1955).
- 1960 "En lyckad häckning i Järleån [Ervalla/Nora] på gränsen till Västmanland (KURT BOWEN)" (Källander 1961).
- 1960 1 ex. Norsjön i Nora 11.9 (Peter Bernövall, opubl.).
- 1960 1 ex. Gnieta i Rammås 31.10 (Arne Persson, opubl.).

- 1961 1 ex. "Sjögårdsfabriken" i Nora 14.2 (Lisbeth Uhr, opubl.).
- 1961 1 ex. Järle kvarn i Nora 11.5, 16.5, 12.8 och 21.8 (Lisbeth Uhr, opubl.).
- 1962 "2 ex. iakttagits vid Kolbäckån. Hallstahammar, den 1.7.1962 (Hans Olof Hellkvist, RONY STÄLLER, LARS ERIKSSON, JAN FERNING)" (Avelin 1966).
- 1962 "2 ex. observerades vid Kolbäckån inom Surahammars järnvägsområde [Sura] den 8.12.1962. En av dem höll sig kvar till den 17.12.1962" (Avelin 1968).
- 1963 "Den 10 november såg E. H. en vacker syn nedanför Kanalhusen [Rammås], det var en kungsfiskare som uppehöll sig vid kanalen (Birger Andersson)" (Anonym 1964).
- 1965 1 ex. Storå i Lindes 8.5 (Malmstigen 1986).
- 1965 1 ex. Semla i Västanfors 5.5 (Per Ålind, in litt.). "I Kolbäckån [Västanfors, maj] uppehöll sig vid några tillfällen en kungsfiskare" (Lejdelin 1965).
- 1966 1 ex. "Sögen" i Rammås 14.4 (Anonym 1967).
- 1966 1 ex. Semla i Västanfors 22.12 (Per Ålind, in litt.).
- 1967 "Iakttagelser under häckningstid har desutom gjorts i... Arbogaån [Fellingsbro]..." (Gyllin & Larsson 1968).
- 1968 "I ex. senare delen av okt Västerås (Bengt Flodén)" (Avelin 1970).
- 1969 1 ex. Hässlösundet i Irsta/Västerås 12.5 (Magnus Ullman, in litt.).
- Appendix 2. Förteckning över genomförda övervintringar av kungsfiskare i Västmanland t.o.m. 2001.
- 1975/76 1 ex. Ångkraftverket i Västerås december-3.4 (Lars Lindell m.fl., opubl.).
- 1976/77 1 ex. Ångkraftverket i Västerås 6.12-22.2 (Eriksson m.fl. 1978).
- 1989/90 1 ex. Övre dammen i Haraker 13.1-6.2 (Hans-Olof Hellkvist m.fl., opubl.).
- 1991/92 1 ex. Arboga 1.1-24.4 (Pettersson m.fl. 1993).
- 1992/93 1 ex. Ångkraftverket i Västerås 21.1-11.3 (Pettersson m.fl. 1994).
- 1994/95 1 m Västerås 13.11-3.4 (Pettersson m.fl. 1995; Pettersson m.fl. 1996).
- 1995/96 1 ex. Övre dammen i Haraker 6.1 och 5.3 (Pettersson m.fl. 1997).

Landskapsmatch i fågelskådning

Text: Per Eriksson

Under Eurobirdwatchhelgen hade VOF för tredje året i rad utmanat Närkeornitologerna på skådartävling. Tävlingen gick ut på att observera så många arter som möjligt under Lördagen den 5 oktober. Liksom tidigare avgick Västmanland med segern.

Aktiviteter i de flesta kommunerna gjorde att vi tillsammans lyckades få ihop 127 arter (+stripgås). Närke stannade på 116. Arter som sågs i Västmanland men inte i Närke var trädlärika, svarthakedopping, slaguggla, snöspurv, pärluggla, större korsnäbb, fjällgås, försärla, strömstare, morkulla, dvärgbeckasin, råka, svart rödstjärt, rödstjärt, stenskvätta, kustpipare, brun kärnhök, fjäder, sparruggla och svartsnäppa. Det som fattades för oss var bivrak, ärta, storspov, bändelkorsnäbb, gluttsnäppa, gråhakedopping, brunand, smådopping och blåsgås. Om Internet och tekniken hade varit på vår sida hade ytterligare 3 arter kunnat lagts till vår lista. Ett resultat som hade placerat oss bland de 5 bästa landskapen i Sverige under helgen. P.g.a tekniska problem med rapporteringen till SOF fick vi dock nöja oss med plats 9 i den officiella statistiken.

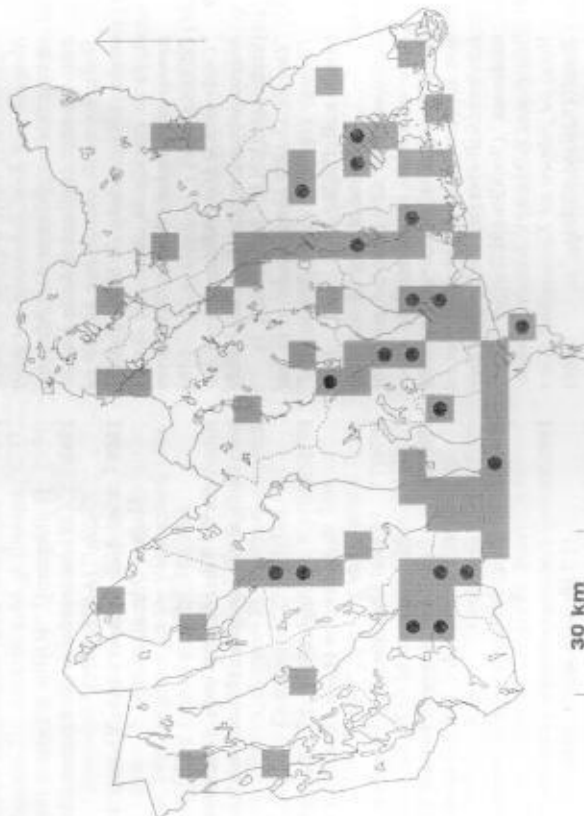
Några aktiviteter som genomfördes var bl.a.: Visning av restaureringsarbetet vid Lagårdsjön i Hallstahammar. Simultanbevakning av flera lokaler i Frövi. Tjej-exkursion och ringmärkning i Ramnäs. Guidning vid Askövkven mm.

Vid Lagårdsjön i Hallstahammar skådade hela 27 personer under förmiddagen. Visning av restaureringsarbetet stog på programmet.

1. En bounge som märktes vid Norrköping i Östergötland 1991, kontrollerades som häckande hanne vid Järleån i Nora både 1992 (Stolt m.fl. 1992) och 1993 (Stolt m.fl. 1995).
2. Nora 1991, återfanns tydligen död i Zuid-Holland, Nederländerna, den 15 oktober 1991 (Stolt m.fl. 1994).
3. En bounge från samma kull kontrollerades vid Räfors i Medåker den 26 maj 1993 (Stolt m.fl. 1995).
4. En bounge som märktes vid Järleån i Nora 1992, förolyckades vid Insjön i Dalarna den 22 april 1993 (Stolt m.fl. 1995).
5. En bounge som märktes vid Hammarbyån i Nora 1992, återfanns oljedödad vid Nynäshamn i Södermanland den 11 mars 1994 (Stolt m.fl. 1996).
6. En bounge som märktes vid Järleån i Nora 1992, återfanns död vid Åsby i Hallstahammar den 30 juni 1994 (Stolt m.fl. 1996).
7. En bounge som märktes vid Järleån i Nora 1993, förolyckades nära Oslo i södra Norge den 6 september 1993 (Stolt m.fl. 1996).
8. En bounge som märktes i mellansta Östergötland 1993, kontrollerades som häckande hona vid Järleån vid Törningsdal i Ervalla 1995 (Stolt m.fl. 1997).
9. En bounge som märktes vid Järleån vid Törningsdal i Ervalla 1995, återfanns död på nordvästra Jylland i Danmark den 11 oktober 1995 (Stolt m.fl. 1997).
10. En häckande hanne som märktes vid Hammarbyån vid Atorp i Nora 1995, återfanns död vid Rantrum, Schleswig-Holstein, i norra Tyskland den 25 februari 1996 (Stolt m.fl. 1998).

Kungsfiskare 1976-2001

Figur 1. Förekomst av kungsfiskare under häckningsid i Västmanland 1976-2001. En röd kvadrat avser ett eller flera fynd under perioden 1 april - 31 augusti i en s.k. utläsrua (5x,5 km). En svart punkt markerar att häckning konstaterats i den rutan, en eller flera gånger.